

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozemce 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čk. ur. 11.197.

Za neodvisnost in svobodo učiteljstva.

Izčrpan in izmučen je končno vendar dospel naš stan do prepričanja, da je edino v popolni evoluciji ideologije iskati temelja, ki bo betoniral bodočo učiteljsko stan, dasi se včasih začuti kot bi bil popolnoma desinteresan in apatičen napram zločinom ves stan, ker ni odpora, ki se ga pričakuje.

Odpor in silnost, ki je neobhodno potrebna v borbi za materialno in duhovno neodvisnost učitelja, se kaže na zunaj v manjši meri, kakor je v notranjosti.

Akopprav smo začeli živeti svoje lastno učiteljsko življenje, vidimo, da se še premalo kaže na zunaj odporna sila, ki smo jo vajeni videti pri učitelju v vsej svoji moči, ko je v nevarnosti njegova integriteta in nedotakljivost, ko se vanj gleda s peklenskimi in zlobnimi očmi, ki nosijo le mržnjo do vsega onega, kar je učitelju sveto in presveto.

Razen velike uloge materializma, ki je pribesnel iz zapada in nas zagrabil v svoje krepilne ter nas s tem prisilil v anizmalnost najnižje vrste, treba imeti vedno pred očmi proces, ki je od usodne važnosti za ustvarjanje učiteljske nezlomljivosti, samostojnosti in dobre situiranosti, to je sistematična organizacija učiteljskega odpora. Edino v tem leži ključ, ki nam odpre natečaj vrata zunanjega in notranjega mira, materialne in duhovne osvoboditve.

Naš učitelj ni vodil borbe za golo življenje, ni se boril in se ne bori zato, da podleže vplivom materialnega in duhovnega suženjstva, da stori s svojim življenjem neko kolonialno kulturo, v katero lahko vsak pljuva.

Ne, mi moramo biti samostojni, nedotakljivi v svoji kremenitosti in nezlomljivi v odporu, kajti samostojnost nam je ljuba, nedotakljivost sveta, nezlomljivost presveta. Drugače je pričakovati tragedije, ne samo naše, temveč tudi drugih, kajti naš rod ve, da se je izgubila moralna zveza med onimi, ki vladajo, in onimi, katerim vladajo, in ni zato pričakovati, da se narod zoperstavi nam, temveč onim, ki so krivi kaotičnega, neznosnega stanja.

Ni dovoljno zgraditi si goli dom, temveč najti v njem tudi žarišče svoje duše, uteh in pravice. Zato smo proti vseljevanju, proti neproduktivnim metodam osvete, proti prežvevanju in sovraženemu cilju brezplodne borbe za ideje, ki nimajo temelja o potrebah naroda. To je pravec našega ekonomsko zaslužnega intelektualnega delavca, učitelja. Vse drugo je nega-

cija pravde, antiteza človekoljubja, senzacija pekla in destrukcija učiteljske volje in ljubezni do dela za narodno in državno dobro. Kajti drugače je pričakovati, da otupimo pod sadistično perverzno kot trajno mrcvarjena žrtev.

Mi smo jaki in borbeni protagonisti narodnega in državnega kulturnega progressa, za katerega bolna in bedna sedanost vsled svoje površnosti in zaslepljene strasti nima razumevanja, še manj pa smisla. Ali prišel bo čas, ko se bo uvidelo, da ni mogoče živeti od drobtin in miloščin. Zato že predhodno zahtevamo, da se učitelju da razmaha v njegovem poletu, da stori iz sebe kremen značaja in duhovne veličine, kajti le v tem je najti temelje modrosti in lepote za vse, kar hoče učitelj dati narodu. Dokler pa se nas stesnuje, se nam krati svoboda dela, ki doprinaša narodu le razumevanje do socialnih teženj naše ujedinjene edince, ni pričakovati, da se izžene iz učitelja revolt do trpinčenja posameznih njegovih članov, pa bodisi da to kratenje svobode sestoji v persekucijah ali premeščanjih učiteljstva. Zapomnijo naj si vsi tlačitelji naše svobode, da učitelj nosi v sebi po novem pokretu več vrednosti, kakor mislijo in so mislili, ko so ga taksirali za podrepanika režima ali sebičnosti.

Ne, mi služimo narodu in državi. Ali kdor želi porušiti z razdorom naših vrst ta mogočen steber, unificiranega svetišča, ta naj ve, da s sovraštvom in preganjanjem posameznega učitelja uničuje in pokopava močnega in večjega orača sredi svojega blagoslovljenega dela na opustošeni narodni ledini. V službi smo svetlih in visokih idealov, in ne damo si več diktirati in se zapeljati z masko političnih skrahiranih gesel od pravega dela za narod in državo, od pozitivne naše poti.

Vemo, da predstavljamo stan, ki mora živeti za narod, ali v polni zavesti nas samih in naših ulog.

Vidimo, da imamo edini izhod iz našnje socialne krize samo v kulturnem dviganju najširjih narodnih slojev, a hoditi moramo dosedanjim potem nasprotno smer, če hočemo priti do uspeha. S tem je rešen tudi učiteljski problem, ki zahteva svobode in nedotakljivosti, kar tvori neobhoden pogoj za intelektualno življenje in plodonosno njegovo delo, kajti v kolikor je učitelj svoboden in nedotakljiv, v toliko ga je smatrati za človeka in pionirja narodne kulture. Učiteljska svoboda in nedotakljivost je šele merilo za zmožnost njegovega dela.

Peter Jereb.

MIRKO VAUDA:

K novemu projektu novega šolskega zakona.

(Dalje.)

II. Narodne šole in trajanje nastave u njima. Uvodoma omenim k temu poglavju, da bi bilo pač umestno, naj bi že ustava v svojih členih o šolstvu in prosveti, o vrstah

narodnih šol, o šolski obveznosti, vsebovala kaj več in obširnejših določil, kakor to najdemo v novejših ustavah nekaterih drugih držav.

pod teoretičnim poukom o magali ter postal lenuh, bo hodil praktično pot dela, si bo svest svoje individualne sile in mu bo s tem dan kašpot, kje je njegova moč najjačja. Pri elementarnem čitanju v smislu delovnega principa se že kmalu kaže ta individualnost. Vzgoja študiju individua posveča delovna šola veliko pažnjo, a v tej temi bi se moralo posebej razpravljati. Načela delovne šole je naš filozof pesnik Župančič v Dumi označil sledeče: »Tvoja roka, moj otec, zemlje mi lepote odpirala in čudo za čudom zavese prirode odstirala. Ti kazal si njiv mi plodove, sprovaljal me v les, razkladal skrivnosti glasov in družine dreves in vedela sva, kje kosi mladijo, kje drozgi, kje divji mož hodi, kje vile se skrivajo v hosti.« Posnemajmo to, odstirajmo zavese prirode, ko vodimo deco na poučne izprehode, razlagajmo skrivnosti prirode, pripovedujmo domače pravljice ter storili smo drugi korak v delovno šolo. Treba je samo še duševne in telesne samodelavnosti otrok, pustimo deco, da samolastno rešuje male probleme in vstopili smo s tretjim korakom v šolo bodočnosti. Težek je prehod, tlači nas mora preteklosti boječ se, da ne dožemo ciljev učnega smotra, drvmo s snovjo ter s tem izvršujemo površno delo.

V naslednjih izvajanjih hočem podati par utrinkov iz svoje prakse v smislu gornjih zahtev, kolikor se dajo izvesti v najbolj primitivnih razmerah na deželi.

Prehajam k posameznim členom 2. poglavja projekta.

K čl. 8. Tu so navedene vse šole, ki spadajo po mnenju predlagatelja projekta v področje in pojmovni obseg narodne šole, tudi meščanske ali bolje imenovane strokovno-osnovne šole. V ta zakon so vnesene tudi šole za defektno deco, ali v našem načrtu iz leta 1920. imenovane »socialno-skrbstvene« šole in slične šole. Prav tako! Zahtevamo le, da pridejo te šole, v kolikor so še dosedaj v kompetenci socialnega ministrstva, v kompetenco prosvetnega ministrstva, kamor morajo spadati sploh vse, prav vse prosvetne naprave. Nerazumljivo in popolnoma pogrešno pa je, da so v tem členu izpuščene

nadaljevalne šole.

Nadaljevalne šole smatramo za sestavni del osnovnih šol ter jih imajo uvedene skoraj vse države. V mestih imamo večinoma že uvedene takozvane obrtno-nadaljevalne šole. Najmanj tako in še bolj pa so potrebne na podeželskih šolah kmetijsko-nadaljevalne šole. Predlagajmo torej, da se v čl. 8. vnesejo takoj še nadaljevalne šole, in sicer z besedilom: »Narodnim šolama pripadajo u prvom redu osnovne i nadaljevalne škole, zatim sve one itd.« — O nadaljevalni šoli pozneje več!

Čl. 9. Glede zabavišča naj se razen leta sprejema (4) radi jasnosti določi tudi, do katerega leta (izpolnjenega 6. ali 7. leta) sme trajati obisk zabavišča, s čimer se za slučaje raznih prilik in neprilik dopolnjuje jasnost 6. člena, po katerem z izpolnjenim 6. ali 7. letom starosti nastopi osnovnošolska obveznost, čije preciznost, kot bom v poznejših vrstah pokazal, ni dovršna.

Čl. 10. Naj sledi pred 12. ali 24. členom ter naj — ne kot sedaj — ne prekinja zapored sledečih določb o zabaviščih. Prav pa je, da je ta člen dovolj okviren, kajti bo v večjih krajih, dvojezičnih in obmejnih pokrajinah gotovo mnogo »izigran«, in sicer ne le po mednarodnih manjšinsko-zaščitnih

Nevolje bugarskog učiteljstva.

(Izvirno poročilo.)

Politična opredelitev.

Uopšte bugarsko je učiteljstvo vrlo borbeno. Politički ono pripada raznim partijama. Većina je u socialdemokratskoj partiji, u stranci takozvanih širokih socialista. Među učiteljima ima i komunista, anarhista, tolstojevaca i t. d. Najmanje ih ima u buržuaskim partijama, toliko ih je malo da se tamo njihovo prisustvo i ne oseća. To su veći levičari. Uvek disponira za borbu i žrtve. U posleratnim događajima u Bugarskoj, koji su dosta dobro poznati jugoslovenskoj javnosti, od celokupne inteligencije, učitelji su uzeli najživljeg učešća, pa su, pojmljivo, oni najviše i nastradali. Stotina ih je platilo glavom. Još više otpušteno iz službe.

Borbenost učiteljstva.

Dakle, borbenost je bitna odlika bugarskih učitelja. Zatim Bugari su poznati kao vrlo istrajni. Oni umeju fanatički da služe izvesnoj ideji. Onda su dobri orga-

pogodbah, ampak, kar je najžalostneje, kot volilni ali vladokrizni »bonbonček« tujejezičnim našim državljanom. Zato smo rado vedni, kako se glasi sprememba določbe o šoli za naše neslovanske državljane!

Čl. 12. Ta člen, kot ga čitamo v projektu, a še bolj, kot v njegovi »križevci« poti slišimo izza pretresovanj redakcijske komisije, grozi postati črni, sramotilni madež naše šolske zakonodaje v 20. stoletju. — Prvi stavek tega člena naj se v smislu mojih izvajanj k čl. 8. glasi: Splošna šolska obveznost je 8-letni obisk osnovnih (oziroma zadnje 4 šolska leta tem odgovarjajočih) ter 2 (do 3) letni obisk nadaljevalnih (ali tem odgovarjajočih strokovnih ali srednjih šol brez olajšav (razen v naslednji obliki predlaganega 14. člena). — Hočemo jasnosti glede šolske obveznosti, ki je po § 21. avstr. šol. zakona pričela s 6. in končala s 14. letom starosti, torej sicer 8 let, a to le v tem slučaju, če smo otroka s 6. letom, kar pa je bilo umevno redko, dobili v šolo. S 7. letom vstopivši otrok je hodil le 7 let, z 8. letom vstopivši le 6 let itd. v šolo. Vztrajajmo torej na polnem 8- (osem!) letnem šolskem obisku (torej po čl. 65. od dovršenega 7. do dovršenega 15. leta starosti, če pa vstopi n. pr. otrok šele z 8. letom, pa do dovršenega 16. leta starosti in slično dalje). Pač vsebuje čl. 12. za 1. stavkom razna podrobna določila o šolski obveznosti, o olajšavah oziroma pravzaprav za učiteljstvo otežkočenih posu, katere pa moramo odkloniti. Tako n. pr. razločuje redovne, zimске in produžne razrede, redni in delni pouk, dalje dovoljuje za razne kraje 8, 6 in celo 5-letni šolski obisk, kar je vse odločno odklanjati. Niti omejitve nečemo, kajti sramujemo se, da pospravljamo projekt baje navaja celo že samo 4-letni celotni, v ostalem pa le delni šolski obisk! Kam plovemo! Sprejemljive bi bile za kraje z dosedaj drugimi šolskimi razmerami pač za kratko dobo let olajšane prehodne naredbe, ki pa morajo čimprej uravnati položaj brez izjeme v vsej državi za

polni 8-letni obvezni šolski obisk.

nizatori, najbolji na Balkanu. To im priznaju i prijatelji i protivnici.

Bugarski učiteljski Savez.

Onda su bugarski učitelji uspeali da stvore Bugarski Učiteljski Savez, koji broji 12.000 članova od svega 20.000 učitelja (ica). To je većina učiteljstva. Bugarski Učiteljski Savez počiva na Sindikalni bazi, i ako nije strogo vanpartijska organizacija (kroz njegova izdanja i rad projevava duh socialdemokratije), što mu jako smeta, jer odbija od sebe levije elemente, koji se odlikuju velikom aktivnošću i visokim idealizmom.

Borbenost, istrajnost, solidarnost, opštenost fronta to su elementi koji karakterišu bugarsko učiteljstvo. Sve sami vrlo važni preduslovi, bez kojih se ne da zamisliti jedna uspešna borba. I rekao bi čovek, kod takvog stanja stvari, mora biti da su bugarski učitelji dobro nagrađeni i njihov položaj u društvu zavidan.

šla na Barje z željo, da bi bila v uteho svoji nad vse ljubljani mami, da je bila v pomoč otrokom dragega ji brata. Kljub temu, da je imela do šole cele 4 km daleč, ni nikdar mudila niti minute, pa najsi je bila še tako slaba pot. Da, tudi žrtev poklica si bila, Angela! Peto leto je službovala na Barju in ves čas živela z ostalim učiteljstvom v najlepših odnosajih.

Tako radi smo jo imeli, tako prijetno nam je bilo v njeni družbi.

Že takoj v začetku leta se ji je poznalo, da ji tudi velike počitnice niso dale dovolj moči in okrepcila. Prigovarjali smo ji, naj si vzame dopust. Odlašala je. — 27. novembra pr. l. pa ni mogla več v šolo. Dobila je 42 dni dopusta — prvi dopust v vsem službovanju. Prosila je za podaljšanje in se 20. t. m. preselila v večnost.

Sneg je naletaval, gosti oblaki so ležali nad ljubljanskim poljem, ko smo spremljali Angelo na zadnji poti. Kljub dolgi, zelo neugodni poti je prihitela skoro vsa barjanska mladina, da jo spremi zadnjič, saj so jo imeli tako radi. Prišle so tovarišice, in tovariši iz vrhniškega okraja, zbrali so se tovariši in tovarišice iz Ljubljane. Učitelji pevci so zapeli »Vigred« in »Blagor« — zaplakale so naše duše, izgubili smo našo najdražjo. Angela, naša dobra, nepozabna, počivaj sladko!

Tit.

LISTEK.

ZMAGO BREGANT:

Šola bodočnosti in pot k njej.

Problem koncentracije ali bolje vsesplošnega pouka z domo in življenjenznanstvom kot osnovno je glavni princip delovne šole.

Dožitki, opazovanja, snov učnih izprehodov, otroške igre, vsakdanji važnejši dogodki, so poleg življenja in domoznanstva ogroditve ostalemu stvarnemu in upodablja jočemu pouku. Kar otrok v tem sprejema, se naj predelava samolastno, samotvorno v raznih smerih stvarnega opazovalnega pouka, t. j. oziraje se na zgodovino, prirodopis, fiziko v zvezi s kemijo. Ta realna snov, ki je nekak fundament ostalemu upodablja jočemu pouku, s katerim naj realno snov poglobimo, razširimo, utrdimo vsestransko potom računanja, pisanja, ročnega dela, jezik, oblikovanja itd.

Torej prva stopnja iz stare šole v novo bodi vsesplošni pouk, odprava urnikov, modernih otroških individuum upoštevajoči svoje bodni učni načrti. Učni načrti naj bi dali le nekako smer, a nikdar snov.

Individualnost otroka se le pri vezavi učenja in delanja zrcali ter v tej šoli pride otrok s praktičnim nagnenjem do svoje veljave, tako da marsikateri otrok, kateri bi

Gmotno stanje.

Fakta govore suprotno. Retko da su u kojoj zemlji učitelji zadovoljni sa platom, ali u Bugarskoj ne mogu biti nikako. Jada na je njihova nagrada. Oni su možda na podkladek za risanje, razne vrste map in čitavo zemaljskoj kugli najmizernije plaćeni. Njihova plata spada ispod minimuma nužnog za održanja gole egzistencije. To je uzrok što su posle rata mnogi i mnogi učitelji sa bolom u duši ostavili svoj omiljeni poziv i pošli da traže više hleba. Našli su razna druga zanimanja. Drugi opet, čitava armija, spremali su se za učitelje, sanjali o svom apostolskom radu u narodu, ali kada su svršili školu i čuli šta će im plaćati, makar koliko bili idealisti, ipak nisu bili toliko slepi za realnost, da ne vide da takvom platom ne može ni jedan život da se održi i omogućiti uspešno obavljanje posla, kamo li cela porodica, sa kakvom je opterećena većina učiteljstva, ti mladi stvorovi, puni energije, uzdahnu li su, okrenuli pogled i pošli na drugu stranu. Iz učiteljskih su redova odlazili ili novi nisu prilazili sve energičniji, sposobniji, sa samopouzdanjem. ljudi, koji su verovali u sebe i u to, da će uspeti u životu. Oni su spadali među najbolje učitelje. Ova pojava se odazvala dosta osetljivo na kvalitet posleratnog učiteljstva u Bugarskoj.

Učiteljice v Bolgarski.

Druga posledica ovog udaljavanja od učiteljske službe jeste feminiziranje bugarskih učiteljskih redova: učiteljice čine više od polovine učiteljstva.

To je glavni uzrok vapaju bugarskih učitelja.

Stalnost v službi.

Drugo zlo koje im takođe ne da mira jeste u tome što nemaju kakvu takvu stalnost službe. Stabilitet, stalnost službe je

ste jedan od njihovih glavnih zahteva. Već je toliko mnogo govoreno i pisano protivu famoznog čl. 70. čija je suština u ovome: on daje mogućnost vlastodršcima da svakog svog političkog protivnika u svako doba i iz svakog mesta premeste, to je najblaže, ili sasvim otpuste iz službe. Dogodio se je već nebrojeno slučajeva. Nije bilo broja staleškog organa »Soznanie«, u kome se ne bi javljalo za kakvu novost te prirode. Dozlogrdilo učiteljima pa su predložili energičnu kampanju preko svoje periodijske štampe, zborova i drugih listova i uspeali su to da je prestalo s primenom mrskog im člana, ali još nije ukinut.

Redukcije in upokojitve.

Radost bugarskih učitelja nije bila dugotrajna. Čl. 70. povampirio se. On se opet pojavio, samo sad u drugom obliku, i počeo isto onako kao i ranije da šiba svoje žrtve. Pod izgovorom da se želi štediti vrši se redukcija činovnika, pa i učitelja. Postupak je sličan onome, kojim je primenivan čl. 70. Ponekad se otpusti više učitelja nego što treba da bi se stvorila mesta za štice. Čak se govori da će penzionisati sve učitelje sa više od 25 godina službe, dakle oterati sa službe 45 godišnje ljude, čija je varalačka snaga upravo sada u jeku. Broj se učitelja skraćuje bez obzira na žalbe i jadanje učitelja i na očiglednu štetu prosvete.

Te dve stvari, mizerna nagrada i smanjenje stalnosti službe, čine osnovicu patnji bugarskih drugova i kočje napredak njihove zemlje.

Perspektive za bodočnost.

Kakve perspektive pruža budućnost prosvetnim radnicima i Bugarskoj? Mračne. Stvoreno se stanje još za dugo ne može popraviti. Može čak nastupiti pogoršanje. I pre će ovo biti nego drugo. Kako to?

„Šolarska Matica“.

Ideja »Šolarske Matice«, ki jo je Tone Gaspari sprožil v 24. številki »Učiteljskega Tovariša« je taka, da se je moramo oprijeti z obema rokama in je ne smemo prej izpustiti, dokler ne bo beseda meso postala. Na tem mestu nočem povdarjati važnosti take književne akcije, ker je to storil že Gaspari v svojem članku. Omejil se bom samo na nekatere momente, ki bi morebiti prišli v poštev pri ustanovitvi in delovanju »Šolarske Matice«.

Prva in najobčutljivejša težkoča je gotovo finančno vprašanje. Vendar bi se dalo tudi to premostiti. Jaz bi na tem mestu stavil sledeče predloge:

Gospodarska podlaga »Šolarski Matici«.

Naša prosvetna uprava naj bi akciji toliko šla na roko, da bi odredila obvezno naročitev »Šolarske Matice« za vse šole v obeh oblastih. Članarina gotovo ne bo tako visoka, da je ne bi mogel utrpjeti vsak kraj, ni šolski svet oziroma šola. Dosedaj so morale šole že mnogo plačevati za razne neumnosti, ki niso koristile ne učiteljstvu, ne učencem, ne prosveti naroda v obče. Mislim tudi, da se vsak učitelj zaveda važnosti te mladinske književne akcije in se bo tudi potrudil, da ji pridobi čim več članov!

Urejevanje »Šolarske Matice«.

Urejevanje »Šolarske Matice« naj bo v rokah posebnega komiteja učiteljev, ki so v poznavanju mladinske literature strokovnjaki. Vposlane rokopise naj precenjuje komite, ne pa samo eden, ker bi potem bila cela reč urejena po okusu enega samega.

V tem pogledu bi šel jaz še dalje. Takoj po izdajanju knjig »Šolarske Matice« naj jih kritikujejo otroci. To se izvrši tako, da učitelj izprašuje učence, kako jim je knjiga ugajala, zakaj mu je ugajala ali ne, kakšne knjige bi radi čitali itd. Na podlagi odgovorov naj bi učitelji — ki bi se s tem hoteli pečati — sestavili kratke ekscerptne članke in jih odposlali n. pr. »Popotniku«, ki naj bi odprl zato posebno rubriko.

ANTON MERVIC:

† Profesor Franc Pančur.

»Slovenec« št. 5. od 8. t. m. poroča, da je umrl v Marijanišču v Ljubljani upokojeni profesor veronauka zlatomašnik Franc Pančur. Rojen v l. 1846. v Tuhinju, je prišel v l. 1881. na učiteljske v Koper, kjer je ostal do l. 1905., ko je odšel v pokoj.

Koper — stari Justinopolis — mesto siromakov, ribčev in kmetov, a tudi zagrizene sodrge, ki jo je bil šovinistična italijanska liberalno-nacionalna gospoda v boju s slovanskim elementom. Okolica čisto slovanska — mesto pa sedež iredente in sovražstva do vsega, kar je bilo slovanskega.

Malo gnezdo na otoku — v zvezi s celino z dvema cestama brez vsakršnega kulturnega ali znanstvenega centra za nas.

Za sinove XX. stoletne avite culture je životarilo skromno gledališče, bila je popolna gimnazija. Semetirja kak cirkus, pa kaj podobnega — evo duševne hrane za nesrečneže, ki jih je metala usoda v njegovo obzidje.

Zveza s Trstom po morju — pozneje ozkotirna železnica na Poreč — to so bili stiki s svetom.

V to mesto je avstrijska vlada postavila najprej italijansko, l. 1875. pa še slo-

vensko in hrvatsko učiteljske, ustvarivši tako triperesno deteljico svoje pedagoške nesposobnosti, v sramoto pravi kulturi in v uničevanje mladih idealistov v zaduhlih benicah in ozkih, smrdljivih ulicah propadajočega mesta.

Je li čudno, da se je zavoda v takih razmerah prišlo ime »refugium peccatorum« — da v šali celo »asinorum« in da je bil nesrečen vsak profesor ali učitelj, ki je moral na ta zavod in v take razmere. Posmehovala se je javnost, če je slišala kaj o Kopru, z zaničevanjem so zrla na siromake, ki so prihajali v svet iz domovine Nazaria Saura, junaka iz svetovne vojne.

A vendar je tudi iz tega učiteljske izšla vrsta plemenitih mož in dobrih učiteljev. Iz primitivnih razmer so prihajali utrenjeni, ojekleneli borci za šolo in stan. Mnogi so pa padli — a kdor je podlegel, je poginil.

Da pa nismo podlegli vsi, to se ima slovanski in hrvatski narod zahvaliti nekaterim gospodom profesorjem, ki so reševali, kar se je rešiti dalo. Mnogi so prihajali in odhajali iz Kopra, ne puščajoč za seboj sledov svojega dela — nekateri med njimi so pa delali za izročeno jim mladino in jo varovali pogubnih vplivov milice, v katerem so morali živeti. Hrvatje se imajo mnogo zahvaliti pok. Frankoviću, mnogo dobrega je storil dijakom pokojni Šubić.

Knjige pri drugih narodih.

O opremi knjig bi se mnogo lahko našel učil od Nemcev. Omenim samo mladinske knjige, ki jih izdaja založba »Kosmos« v Stuttgartu, n. pr. spise Sonnleitnerja ali Thompsona. Zunanost je nad vse lična. V notranjosti več krasnih risb na celi strani. Kar je pa najlepše, najljubše in najprikljubivejše, so majhne skice, ki spremljajo tekst skozi vso knjigo ob robu strani. To naredi otroku knjige mikavne, ker te skice od strani do strani oživljajo tekst. — Tako naj bi bile opremljene knjige »Šolarske Matice«.

Tudi glede formatov bi se bilo zediniti v sledečem:

Koledarček naj bi bil, kakor pravi Gaspari, prikupne žepne oblike. Ostale knjige naj bi imele že vnaprej določen obseg in format — ne prevelik, pa tudi ne miniaturen. Nič ni slabšega ko vsakoletno izpreminjanje formatov, ker zbirka kot taka izgubi vsled tega na estetičnosti.

Vsebina knjig.

Enako se glede vsebine knjig popolnoma strinjam z zamislekom Toneta Gasparija. Ena — povest druga — zopet povest ali pesmice, tretja — realne vsebine. Pri obeh povestnih knjigah naj bi se oziralo na sledeče:

a) ena naj bi bila pisana bolj za dečke, ena bolj za deklice, oziroma b) ena — delo domačega pisatelja, druga — prevod, oziroma c) ena — za višjo stopnjo, druga za nižjo.

V enem letu sicer to ni izvedljivo, pač pa bi šlo to postopoma, prvo leto ustreči navedenemu pod a), drugo leto pod b), tretje leto pod c).

Posebno pažnjo bi bilo posvetiti knjigi realne vsebine. Pri nas jih imamo že nekoliko, a so vse take, da ne vlečejo. Snov je v vseh nesrečno izbrana, ali ne srečno podana. N. pr. Flerétova: »Slike iz živalstva«. Mimogrede povedano — knjigi neobhodno manjkajo ilustracije.

Splošne vesti.

— Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo, UJU in org. Edinstvo. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je prejelo od UJU v Beogradu pod štev. 101 od 26. januarja 1927 sledeči dopis:

Na Vaš dopis od 18. januarja t. l. o sporu s Pov. UJU — Ljubljana čast nam je Vas izvesti, da je Izvršni odbor UJU v Beogradu rešil sledeče:

1. O sporu slovenskega dela učiteljstva organiziranega v UJU bo razpravljala Glavni odbor UJU, ki bo pozvan na redno sejo tekom meseca februarja t. l.

2. Izvršni odbor si ne more osvojiti Vašega naziranja, da lahko ostane Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo nadalje član UJU, ako izstopi iz Poverjenišva — Ljubljana, ki je legitimni predstavnik UJU za ljubljansko in mariborsko oblast, ker bi bilo to protivno čl. 4. in 5. pravil UJU.

3. Zveze okrajnih učiteljskih društev »Edinstvo« v Ljubljani se po členu 5. pravil UJU ne more istovetiti z UJU poverjeništvom Ljubljana ter v obče nima ista nikake zveze z UJU in se na podlagi tega tudi njeni člani ne morejo smatrati kot člani UJU.

4. Končno si vzema Izvršni odbor svoje bodo opozoriti Vas na to, da s takim svojim postopanjem kršite stanovsko in organizacijsko disciplino, ker nasprotuje to duhu čl. 2. pravil UJU.

Jov. Milijević,

Vlada K. Petrović,

tajnik UJU.

predsednik UJU.

— Proračun ministrstva prosvete je bil sprejet v finančnem odboru dne 22. januarja in znaša 870.126.923 Din. G. minister Trifunović je podal ob priliki pretresanja proračuna svoj ekspozé in ugotovil: Proračun je za 80 milijonov manjši od prejšnjega. Osnovno šolstvo ne napreduje tako kot bi moralo. V državi imamo približno 8000 šol in 800.000 šolobiskujočih otrok, kar ni v pravem sorazmerju z 12 milijoni prebivalcev. Proračun

Toda pokojni Pančur je bil naš največji dobrotnik. 12 let me je učil — 8 let v vadnici, 4 leta v tečajih in še danes stoji pred menoj njegova resna postava, še danes zrem v duhu v njegovo oko, ki je prodiral v naše tajne.

Bil je strokovnjak, ki je obvladal svoj predmet izredno dobro. Sam širokega obzorja ni ljubil hinavcev, ni trpel svetohlincev. Vnemal nas je za vse lepo in vzvišeno in nam uprav drastično kazal greh in njegove strašne posledice v duševnem in telesnem oziru. Grešnika ni preklinjal, padlih ni obsojal. Poznal je predobro vse naše težave in potrebe in vedel, kje nas čevlji žuli. Odkrita nasprotnika je cenil, a gorje hinavcu, ki mu je hotel imponirati s hlinjeno ali pretirano pobožnostjo.

Kako nas je tolažil, ko smo obupovali, ko smo se jezili radi prizanesljivosti, katero je kazal profsorski zbor pri ocenjevanju uspehov Italijanom. Seveda so to bili italijanski profesorji.

Kolikokrat nas je grajal, rekoč: »Ali Vas ni sram, da se jezite radi prevelikih zahtev, ki jih stavljamo na Vas. Zahvalite Boga, da znate kaj več od tovarišev, ki morajo lezti po milosti skozi tečaje v življenje.«

Hotel je dati Slovanom dobrih vzgojiteljev — to je bilo vodilo njegovemu delu.

Največjo vrzel pa tvori v naši mladinski literaturi pomanjkanje dobrih potopisov. Tudi tu bi se od Nemcev lahko mnogo naučili. Našim izdajateljem in mladinskim pisateljem bi priporočal v tem slučaju v ogled samo pred nedavnim časom izišlo knjigo: »Auf der Nordsee« »Frank'sche Verlagshandlung Stuttgart). Potopisi so velikega vzgojnega pomena. Iz dobro pisane potopisa pridobi otrok zelo mnogo. Vem, da bodo nekateri predlagali, naj bi »Šolarska Matica« v prvi vrsti priobčevala potopise po Jugoslaviji. Jaz sem proti temu, ker bi ti potopisi ne imeli uspeha. To pa radi tega, ker so naše čitanke že itak polne takih člankov, poleg tega imamo »Zemljepisne in zgodovinske slike«, pa tudi »Zvonček« prinaša slične sestavke. Peljimo deco raje v širši svet, predvsem v slovanske države. Ali bi ne bilo lepo s pomočjo take knjižice vzbuditi pri naši deci zanimanje za Rusijo? Potopisi naj bodo pisani objektivno in brez vsake šovinistične primesi.

Tiskovni fond in pripravljalni odbor za »Šolarsko Matico«.

H koncu še eno: Dosedaj je, odkrito povedano, bilo med nami učitelji premalo stvarnega zanimanja za mladinsko literaturo, čeprav bi upravljanje iste moralo biti povsem v naših rokah.

Zato prosim tovariše, naj se z vso silo primejo dela, da se ideja »Šolarske Matice« uresniči že s prihodnjim Miklavžem. Ze pod točko 1. sem dejal, da je najtežje finančno vprašanje.

Začnimo takoj zbirati za tiskovni sklad »Šolarske Matice« in ustanovimo pripravljalni odbor!

Vsak učitelj naj bi dal 5 Din, poleg tega zainteresirajmo še deco. Rada bo prispevala kake pare ali dinarčke. Z dobrim začetkom nam bo tudi delo dobro uspevalo.

Hudales Oskar.

je sprejet po sledečih redukcijah: V ministrstvu so ukinjena mesta: podsekretar, 2 inspektorja, 7 referentov, 8 pisarjev in še 11 raznih mest. Po prosvetnih oddelkih je ukinjenih 24 mest. Štipendije so zmanjšane od 1½ milijona na 1 milijon. Podpore za knjižnice so zmanjšane od 200.000 na polovico. Zmanjšani so tudi univerzitetni krediti in profsorski honorarji. Šolskih nadzornikov je bilo 280, a sedaj jih ostane le 138.

— Novi sreski učiteljski društvi. Dne 28. januarja 1927 se je vršil na Jesenicah ustanovni občni zbor sreskega učiteljskega društva UJU za Radovljico. Na povabilo pripravljalnega odbora se je zbralo 42 učiteljev(ic). Pristopno izjavo pa je podpisalo doslej 63 učiteljev(ic). — Dne 1. svečana 1927 pa je bil ustanovni občni zbor sreskega učiteljskega društva UJU za Šmarje-Rogatec. Kljub slabemu vremenu se je zbralo v Rogatcu 25 učiteljev(ic), ki so si osnovali svoje društvo. Izvoljena odbora nam jamčita, da bosta delovala v duhu sprejetih smernic za edinstveno, stanovsko in močno organizacijo. Le neustrašeno naprej po začetni poti!

— Projekt zakona o narodnih šolah je predložen Narodni skupščini.

— »Narodna Prosveta« prinaša osnutek zakona o narodnih šolah, kakršen je bil predložen Narodni skupščini, ki bo o njem razpravljala.

— Kandidat za prizivno ocenjevalno komisijo mariborske oblasti: Viktor Grčar, šolski upravitelj v Mariboru; namestnik Makso Wudler, učitelj v Celju.

— Jutrovemu »štrebarju«, kakor nas je počastil pretekli teden »iz učiteljskih krogov«, priporočamo, da naj dopis še enkrat prečita in bo videl, da je citat vzet iz »Potopnika« in se nanaša na upokojenca, pri katerih je »štrebarstvo« izključeno, če se tudi potezajo za malo priznanje ob upokojitvi. Pripomniti moramo, da je dopis iz

Kdor je doživel divjanje sfanatizirane sodrge ob volitvah v l. 1897. po ulicah tega mesta, ta ve, kaj je bil pokojni Pančur dijakom, ki so morali v smrtni nevarnosti ponoči iz mesta v Trst. Ko so se vrnili v mesto, pa so morali v varstvo bajonetov avstrijskih orožnikov v šolstvo. Kje je bil takrat ravnatelj — renegat Ivan Markelj? Mož je obsojal nas in branil italijansko prepoved. Pokojni Pančur nas je reševal.

Predalec bi zašel, če bi nadaljeval. Za enkrat naj zadostuje.

Možu strokovnjaku in dobrotniku, ki je znal svoj predmet oživljati z življenjem in nas obvarovati popolnega propada v najtežjih časih, bodi ohranjen med nami blag spomin.

Počivaj v miru, plemeniti naš vzgojitelj! Lahka naj Ti bo zemljica domača — v srcih naših pa živi spomin na leta, ki smo jih preživeli ob obali Adrije, v tužni Istri — a v tem spominu stoji Tvoja osebnost — veličastna, mirna in objektivna — angel vodnik in rešenik v najtežjih dneh.

Življenje — boj za obstoj — udarci usode so nam odprli oči in v svitu spoznaja se zrcali blaga osebnost pokojnega zlatomašnika — našega največjega dobrotnika na poti v življenje.

mariborske oblasti. Vidi se pa, da je »Jutro« dopisnik »iz učiteljskih krogov« od »kšefta« in da se razume na trgovino svojega blaga, ker ni mogel počakati svojega »leibžurnala« »Edinstva«, temveč je hitel prodajati svojo učeno robo po »Jutru«.

— Iz okrajnega učiteljskega društva za ljubljansko okolico so izstopili sledeči: Čuk Franjo, Engelsberger Viktor, Germek Anton, Germek Antonija, Knez Rudolf, Kosec Mihael, Kosec Franciška, Nečimer Alojzij, Štojkič Hedvika, Šmajdek Ivan, Mihelič Viktor, Trošt Franjo, Kuhar Beti. Črtalo pa se je 29 članov in članic, ker niso podpisali pristopnih izjav. Kljub temu je društvo naraslo od lanskega leta za 25 članov in članic, da šteje 230 članov. Vsakršna sprememba članstva se bo objavila v »Tovarišu« v orientacijo nam in našim nasprotnikom, da se bomo med seboj poznali. Tudi o članstvu hočemo v bodoče polagati čiste in jasne račune.

— Vidovičeva dopisna šola je po velikih uspehih na pedagoškem in prosvetnem polju otvorila nov tečaj za začetnike. Ta tečaj omogoča vsakomur pridobiti popolno srednješolsko izobrazbo, potom tiskanih zvezkov in pisem in to tako, ne da bi opustil svoje vsakdanje delo. Šola je dobila na tisoče zahvalnic od ljudi, ki so na ta način pridobili potrebno izobrazbo, a mnogi so s pomočjo dopisne šole položili z dobrim uspehom izpite na državnih gimnazijah. Vsa potrebna navodila pošilja brezplačno Direkcija Vidovičeve Dopisne šole u Sarajevu.

— Žrebanje števil III. književne tobole Jugoslovenske Matice je iz tehničnih razlogov prenešeno od 4. februarja na 4. marec t. l. in se bo nepreklicno vršilo po sledečem redu: 4. marca žrebanje za ambe, 11. marca žrebanje za ambe in terne, 18. marca za terne, 25. marca za terne in kvarte, 1. aprila kvaterne in činkvine, 8. aprila za činkvine, 15. aprila in 22. aprila tobole. Vse izžrebane številke bodo objavljene vsako soboto, odnosno vsako nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih. Tombolske tablice à 3 Din so do 2. marca naprodaj pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v Ljubljani pri Tiskovni zadrugi, Novi založbi, trafiki Sever in v pisarni Jugoslovenske Matice, Šelengova ulica 7/II.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—e Nadzorniki so razen enega že vsi v »Edinstvu«, tako se hvalijo učiteljski desidenti in s tem hočejo pomnoževati svoje vrste. Zelo slabo sprečevalo si dajejo s tem. Kakor vidite, so jim odrekle že vse prilačne sile: sprva osebe, potem narodno edinstvo, za tem naprednost in svobodomiselnost ter strah pred »klerikalizmom«, sedaj so prišli že na nadzornike. Za nas so nadzorniki nevtralni in smo prepričani, da ne bodo eksponirali svojega uradnega vpliva razjedinjašem na ljubo. Zato poverjenstvo štiti nadzornike, ki so nekaterim napoti in zahteva službene ugotovitve pregredkov pred odstranitvijo; znalo bo pa štiti tudi svobodo svojega članstva pred terorjem, ki ga napovedujejo razjedinjaši s svojo agitacijo z nadzorniki. Strah pred nadzorniki je torej — prazen in le za slabičel!

—e Enotna stanovska organizacija. Še danes se najdejo ljudje, ki poročajo: »Kaj nam treba združitev z bivšimi Slomškariji.« Ti ljudje se zbirajo pod firmo »Edinstvo«. Njih geslo je — in to se naj nosi na vidnem mestu — »Narodno in državno edinstvo«. S tem geslom operirajo na vse mogoče načine — uspešno ali neuspešno, to bo pokazal čas in razsodnost tovariša — in ne zavedajo se, da škodujejo s tem sebi in celoti. Njim, ki se igrajo sami s seboj in s celotnim stanom, naj veljajo besede, ki jih je napisal novinar v »Slovenskem Narodu« dne 13. januarja 1927. leta: »Enotna organizacija poštene uradništva«. ... Zborovanje je vodil predsednik Oblastne organizacije Jos. Jakše, za predsednika nove uradniške sekcije je bil izvoljen Josip Čampa. Popolnega uspeha ta skupščina sicer še ni rodila, izostali so zaenkrat še nekateri uradniki, vendar je pričakovati, da pridejo tudi ti do prepričanja, da je neupravičen greh nad seboj in nad svojim bližnjim.« (Podčrtal jaz!) Ali hočete tudi tod, v tem slučaju, nasvetovati treznim ljudem ne treznosti? Ali želite gospodje učiteljski edinstvi tudi v tem slučaju kako novo »Edinstvo«?

Pika.

Učiteljstvo v drugih državah.

KONGRES INTERNACIONALE PROSVETNIH DELAVCEV NA DUNAJU.

Ta Internacionala je bila stvorena leta 1922. v Parizu. Na njenem prvem kongresu so bile zastopane le 4 narodnosti. Drugi kongres se je vršil leta 1924. v Bruslju, tretji spet v Parizu leta 1925., a četrti v začetku avgusta leta 1926. na Dunaju.

Na tem kongresu je Internacionala prekoračila svojo razvojno dobo in je stopila pred svet v svoji nepričakovani moči, kot vzor prave, solidarne mednarodne organizacije, ki ima visoki cilj in tudi možnost, da deluje za mednarodno spravo.

Na kongresu so bili zbrani zastopniki skoro vseh evropskih držav. Trideset narodnosti je bilo zastopanih. Sodelovale so vse

balkanske države z več zastopniki, ki so posebno pozornost kongresa obrnili na krutost sedanjega režima v nekaterih državah. Tudi učitelji iz drugih kontinentov so poslali na kongres svoje zastopnike, tako da je bil ta v pravem smislu svetoven.

Organizacija kongresa.

Kongres se je vršil v zborovalnici stare mestne hiše. Na sejah je prisostvovalo okrog 250 delegatov. Dunajska javnost se je preko časopisov zelo zanimala za potek kongresa in tudi protestirala proti šikaniranju kongresa od strani vlade in policije. Med drugimi je vlada odrekla vizum ruskim sovjetskimi delegatom, pa je morala končno na pritisk javnega mnenja popustiti.

Potek kongresa.

Kljub različnim tendencam in strujam, ki so jih zastopali posamezni delegati (ki pripadajo Amsterdamski ali Moskovski Internacionali, deloma pa so neorganizirani), je vladala tekom kongresa popolna enotnost. Za predsednika je bil izvoljen Clement iz Luksemburga (predsednik tamošnje socialistične stranke) in Peters iz Belgije, oba člana Amsterdamske Internacionala.

Najvažnejši in najtežavnejši problem, ki ga je kongres moral razčistiti je bil, kako naj se Internacionala prosvetnih delavcev politično orientira, kako stališče naj zavzame napram raznim levičarskim Internacionalam. Med dvema enako močnima Internacionalama, Amsterdamsko in Moskovsko, si je izbral kongres edino pravilno stališče popolne avtonomije. Prosvetna Internacionala se ne bo naslanjala ne na eno ne na drugo, temveč bo s svojo avtonomno pozicijo združevala vse napredno-socialno misleče učiteljsvo.

Po razčiščenju te principijelne težkoče je pristopil kongres k strokovnemu delu. Najprej se je določila članarina in sprejel predlog belgijske sekcije, ki je predlagala svojo počitniško kolonijo ob morju za skupen dom Internacionalcev.

Nato je kongres pozdravil mehiški sindikat, ki se bori proti zavojevanju šole po klerikalizmu in kapitalizmu; nadalje je protestiral proti preganjanju korejskega učiteljsva od strani japonske vlade.

O cerkvi in šoli je govoril Melis (Belgija), o proletarski svobodomiselnosti internacionali dr. Franzl (Dunaj). O pravnem stanju učiteljstva je poročal Boubon, ki je žigosal teror mnogih režimov od demokratičnih do belih. Apletin je podal obširno poročilo o materijalnem stanju učiteljstva iz 22 držav.

KONGRES FRANCOSKEGA NARODNEGA UCITELJSKEGA SINDIKATA.

Narodni sindikat je glavna učiteljska organizacija in šteje nad 70.000 članov, skoraj dve tretjini vsega francoskega učiteljstva. Pred 2 letoma je pristopil sindikat k francoski »Delovni konfederaciji« (C. G. T.), ki pripada Amsterdamski Internacionali.

Kongres se je vršil koncem avgusta v Strasburgu. Določitev tega mesta za kongres je posebno važno in zanimivo zaradi tega, ker se je na kongresu videlo mišljenje in čustvovanje v teh dveh bivših nemških provincih — Alzaciji in Loreni. Posebno pa se je propagirala ideja lajične (nekonfesijske) šole v teh religioznih pokrajinah, kjer učitelji v šoli recitirajo katekizem in pojejo cerkvene pesmi.

Dve ideji sta izšli iz tega kongresa.

1. Francosko učiteljstvo bo kmalu preživljalo bolestočno denarno krizo (Poincaré je odbil dodatke k budžetu l. 1927. za povečanje učiteljskih plač).

2. Francosko učiteljstvo si zelo želi svetovnega miru.

Res je, da traja denarna kriza že od konca vojne in da so na najslabšem mladi učitelji, ki imajo zelo nizke plače. Neki delegat je obžaloval, da se v organizaciji vidi tako malo mladega učiteljstva. (Mladoučitelji so organizirani v aktivnejši učiteljski federaciji)

Delegat iz Alzacije Klein je v svojem govoru obojal bratormorne boje, katerim je bila pozorišče Alzacija in Lorena ter izrazil željo, da bi se nemška in francoska kultura, ki se tu križata, zblizevali, ne pa oddaljevali.

Glay, glavni sekretar Nar. sindikata, je podal splošno sliko o škandalih kapitalističnega režima v Franciji in Evropi sploh. Pokazal je težke dokaze o tatvinah organiziranih trustov sladkorja, petroleja in pšenice. Zaključil je, da učiteljske zahteve ne smejo biti izključno stanovskega značaja, temveč da naj se borijo tudi za ekonomski in človeški sindikalizem.

Lapierre je poročal o živahni kampanji proti šovinističnim učnim knjigam ter o stikih Nar. sindikata z Nemško učiteljsko zvezo v cilju pomiritvene akcije.

Kongres je sprejel sledeče resolucije:

1. Zabranjati naj se privatnim šolam nametanje nediplomiranih učiteljev(ic).

2. Vse učiteljstvo javnih in privatnih šol naj ima isto izobrazbo in diplomu.

3. Strogo naj se izvaja zakon o ločitvi cerkve od države na šolskem področju.

4. Privatne šole naj okrajni nadzorniki strogo nadzirajo.

5. Obdržijo naj se vse šole, četudi imajo malo število učencev.

Kongres je nastopil tudi proti društvu učiteljev »Davidées«, ki ne respektira šolske nepristranosti. Obsojal je tudi to, da pošiljajo javni učitelji svojo deco v privatne šole.

Z ozirom na posebni šolski zakon v Alzaciji-Loreni je stavil kongres sledeče predloge:

1. Odprava vseh konfesijskih šol v celi Franciji (torej tudi v Alzaciji-Loreni).

2. V Alzaciji in Loreni naj se upeljejo laične šole, pouk naj se vrši v svobodnem in tolerantnem duhu, moralna in državljanska vzgoja naj se poveri učitelju, versko pa duhovniku izven šole in šolskega pouka.

Stanovska organizacija.

Vabila

— Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje dne 12. svečana 1927 ob 10. uri na dekliški osnovni šoli v Slov. Bistrici. Ker je to zborovanje občni zbor, so na dnevnem redu vsa tozadevna letna poročila, dalje poročila predsednika o nastali situaciji in poročilo o seji širšega sosveta v Celju z dne 2. februarja 1927. Glede sestave novega odbora povodom volitev se poprej dobro dogovorite med seboj! — T. č. predsednik.

— Učiteljsko društvo za logaški okraj zboruje v soboto, dne 12. svečana 1927 ob 9. uri dopoldne na Rakeku. Dnevni red je: 1. Poročila odbora. 2. Poročilo o seji širšega sosveta. 3. Delovna šola. Poroča Dolgan. 4. Nekaj navodil mlajšim tovarišem. Poroča Mercina. 5. Slučajnosti. Udeležba ob kolikaj ugodnem vremenu obvezna. Tovariše šolske upravitelje prosim, da javijo one tovariše, ki se zborovanja udeležijo sreskemu referentu v smislu tozadevnih predpisov. Predsednik: Štravs Karel.

— Novomeško učiteljsko društvo. Radi za teden dni preloženega rokotvornega tečaja se občni zbor našega društva ne vrši 5. februarja, kot je bilo v zadnji številki naznanjeno, temveč v soboto 12. februarja ob 10. uri dopoldne na dekliški osnovni šoli v Novem mestu z običajnim dnevnim redom in referatom tov. ravnatelja Mervica. »O reformi zgodovinskega pouka«: Srednji in novi vek. Udeležba stanovska dolžnost. Predsednik.

— Vabilo na občni zbor učiteljskega društva za mariborski šolski okraj, ki bo dne 12. februarja t. l. ob 10. uri v Narodnem domu v Mariboru. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročila predsednika, tajnice in blagajničarke, pregledovalcev računov ter prosvetnega odseka. 3. Predlogi, želje in navsveti k osnutku novega šolskega zakona (nadaljevanje); poročajo referenti učiteljskih zborov: Ruše, Radvanje, Jarenina, Sv. Jakob, Št. Ilj, Fram in Šmarjeta na P. 4. Volitve novega odbora, dveh pregledovalcev računov in delegatov za državno in pokrajinsko skupščino. 5. Predlogi in slučajnosti. Pri tej točki bo razgovor o kandidaturi našega zastopnika in njega namestnika v prizivno komisijo (§ 8. razgl. št. 25. »Uradni l.« št. 8/27). Eno uro pred zborovanjem odbora seja istotam.

— Učiteljsko društvo za marenberški šolski okraj zboruje dne 9. februarja 1927 ob 9. uri v osnovni šoli v Vuzenici. Vzpored: 1. Čitanje zapisnika. 2. Dopisi. 3. O seji širšega sosveta v Celju — poročila tov. Juranič. 4. O sodobni astronomiji. Predava tov. Kos, skioptične slike razkazuje tovariš Widmoser. 5. O zbirki domoslovnega materijala. Poroča redakcijski odbor. 6. Stanovske in šolske zadeve. 7. Slučajnosti. Udeležba je obvezna! Glede kosila naj posamezne šole javijo udeležence tov. Golobu v Vuzenici. — Odbor.

— Sresko učiteljsko društvo Murska Sobotla zboruje v soboto, dne 12. februarja t. l. na državni osnovni šoli v Murski Soboti. Začetek točno ob 10. uri. Na dnevnem redu je: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o seji širšega sosveta (por. tov. Hočevar). 4. Mlajše učiteljstvo (poročila tov. Hočevar). 5. Sreska učiteljska knjižnica. 6. Slučajnosti in predlogi. — Pol ure pred zborovanjem odbora seja. V sled aktualnosti razprav, posebno točke 3. udeležba dolžnost! — Za predsednika: Duje, t. č. tajnik.

Poročila:

+ Zborovanje učiteljskega društva za politični okraj Ljutomer je bilo dne 11. decembra 1926 v Gornji Radgoni.

Tov. predsednik se v pozdravnem govoru spominja smrti Nikole Pašića, ki si je stekel velike zasluge za našo državo in srbsko dinastijo. Zato pozivlja člane, da mu zakličejo: »Slava!« Nato pozdravlja nove člane, ki so: Kovač Zdravko, Vučja vas; Šetina Marica, Apače; Burja Žarko, Gornja Radgona; Jazbinšek Milica, Križevci; in jim kliče prirčno: Dobrodošli! Omenja, da živimo v burni dobi naše stanovske organizacije. Deklaracija je povzročila, da je izstopilo iz UJU mnogo učiteljev(ic), kar pa ni umestno, ker je dolžnost vsakega učitelja, da sodeluje po svojih močeh pri učiteljskem društvu, posebno še sedaj, ko so razpustili Slomškovo zvezo, koje člani so pristopili k naši organizaciji. — Na koncu govora izreka tov. nadzorniku ob bridki izgubi njegove hčerke iskreno sožalje!

Nato se prečita zadnji zapisnik in odobri.

K dopisom se je pripomnilo sledeče: a) »Narodna Prosveta« se še nadalje naroči. b) Za Pački dom v Beogradu se krije znesek 50 Din po društveni blagajni. c) Za obravnavo »Novega šolskega zakona« se določi za naš okraj osek, ki ga tvorijo: tov. nadzornik Karbaš, Mavrič, Koprive, Kovač in Cujnik. Sestanek določi tov. nadzornik v drugi polovici meseca januarja.

Stanovske zadeve. 1. Ugotovitev članstva. Blagajničarka prečita člane, ki so poslali, se da rok do konca meseca decembra. Vseh članov je dosedaj 60. Do prihodnjega zborovanja sestavi blagajničarka proračun za prihodnje poslovno leto. Blagajno bosta revidirala tov. Ivanjšič in Čeh, ter o njenem stanju poročala na prihodnjem občnem zboru. — Delegati, ki so se udeležili pokrajinske skupščine v Celju, ne zahtevajo odškodnine, tudi tov. Ivanjšič, ki se je kot delegat udeležil glavne skupščine v Beogradu, zahteva samo povrnitev potnih stroškov. Za to velikodušnost se jim tov. predsednik iskreno zahvali.

Ker nameravajo ukiniti vadnico na mariborskem moškem učiteljskem, se na predlog tov. Ivanjšiča sklene resolucija, da so vsi člani našega društva odločno proti ukinitvi vadnice, ker bi bilo to v veliko kvar učiteljskemu, katerim se bi s tem vzela vsaka možnost praktičnega izvajanja pridobljene teorije.

Sledi zelo poučno predavanje tov. Mavriča »O enotnem in pravilnem izpolnjevanju matičnih listov in izkazov o šolskem napredku«, za kar mu je navzoče članstvo prav hvaležno.

Tov. Žerjav je predaval snov: »Kulturno etični in socialno pedagoški pokret Miljenka Vidoviča«. Izvajal je kratkih potezah sledeče: »Vsi novejši pojavi na kulturnem, socialnem, pedagoškem polju niso v stvari nič strogo novi, zakaj moderne ideje so nove samo v svojem ožjotvorjenju. To dejstvo je pripisovati tudi v neki meri Vidovičevemu pokretu. Bolet evropske kulture tiči v odsotnosti duše v vseh kulturnih tekovinah. Nagla rast materialne kulture upropača človeka, da se čuti nesrečnega sredi kulturnega procvita. Vidovičev pokret stavlja človeka v središče kulture in civilizacije. Vse za človeka in ničesar proti njemu. Sklad med materialno kulturo in kulturo duha, srca, stik med znanostjo in življenjem, med realizmom in idealizmom — zamore rešiti evropskega bolnika. Stremenje Vidovičevega pokreta je obnova humanizma in demokratizma in istočasno vera v zmago božjih hčerk: Lepote, Dobrote in Resnice. Vidovičeva šola za odrasle pa je šola aktivnosti, produktivnosti in emocije.« — Krasno predavanje je želo obilo priznanja. Nato je tov. Žerjav razdelil nekaj prospektov, brošur, pokazal zvezke in korigirane naloge Dopisne šole in na predlog tov. Koroška nabral med zborovalci 100 Din v dobro Vidovičevega pokreta.

Tov. Vrabl nam je poročal o najzanimivejših temah iz lista »Učitelj«, ki so pokazale, kako zanimive in poučne članke pri naša ta časopis.

Prihodnje zborovanje, obenem občni zbor se določi za 12. februar 1927 v Gornji Radgoni.

K. Mavrič, preds. Anica Sterger, tajnica.

+ Novomeško učiteljsko društvo je zborovalo v soboto 8. januarja na dekliški osnovni šoli v Novem mestu Udeležba nad vse častna — okoli 80 oseb.

Po otvoritvi zborovanja je predsednik najprej žigosal separatistično početje »užaljenega« dela učiteljstva, ki podira, kar drugi zidamo in ob rojstvu res samo stanovske organizacije zida strankarsko društvo, ki naj nam bo razdor in poguba. Dokazuje nekonsekvantnost te gospode, ki se ne more osvoboditi strankarskega miljeja in hoče ostati gotovim krogom to, kar je on sam prej predbacival tovarišem političnim nasprotnikom. Opozarja na škodljivost tega početja, ki nam grozi nazaj, mesto naprej. Bodri k stanovski zavednosti brez političnih strasti, ki naj ostanejo zunaj naše organizacije, privatna pravica vsakogar. Smo razredna, strogo stanovska, če hočete »uradniška« stranka, ker nam je prvo blagor stanu in šole, nočemo pa biti priganjani ne te ne one stranke. Zato v boj za stanovsko osamosvojitev! Buren aplavz je pričal, da je bilo vsem govorjeno iz duše.

Dopisi. Sklenilo se je, da se pristopi k »Zvezi državnih nameščencev« plačati je 12 Din letne članarine za osebo.

Dopis »Vsem dobrim srcem« glede Učit. konvika v Ljubljani se odloži, dokler nam Pov. ne razjasni, zakaj so na pozivu podpisane povsem druge osebe in ne v to izvoljeni odbor.

Ker imamo v okraju tovariša dnevničarja, smo sklenili staviti poverjeništvu predlog, naj plača (z ozirom na pičle dohodke) le četrtino članarine.

Spominska plošča padlemu tov. Muhi na Ajdovcu. Ker smo že lani sklenili odkriti to ploščo, nimamo pa dovolj denarja, je predsednik odredil nabiranje prostovoljnih prispevkov, ki so vrgli 271-90 Din, kar se je takoj naložilo v hranilnici, tako da ima »Muhov fond« že čez 1000 Din. Drugo bomo že spravili vkup in najkasneje junija mu odkrijemo z učiteljskim zborovanjem na Ajdovcu spominsko ploščo.

»Vzgoja in pouk slepcev«. Predaval je o tem izprašani učitelj za slepe tov. Josip Kobal iz Ljubljane. Povedel nas je na povsem novo polje, polje, ki je bilo nam in je pretežni večini naših stanovskih tovaršev »španska vas«. Ni to naša krivda, to je krivda učiteljska, to je krivda onih faktorjev, ki se premalo brigajo pri nas za to vrsto vzgoje.

Tov. predavatelj je razdelil svoj obširni referat v pet delov, in sicer:

1. Pojm sleposti.

2. Posledice sleposti.

3. Zgodovinski podatki o vzgoji slepcev.
4. Skrb in naloga osnovnošolskega učitelja, ako naletijo na slepega otroka.
5. Razvoj slepe pisave — točkopisa.

Zadnje je bilo pač najzanimivejše. Predavatelj nam je opisal razvoj slepe pisave, iglopis in Braillov točkopis, ki ga je za slovenske slepce deloma izpopolnil tov. predavatelj. Pokazal nam je »Početnico za slepe«, ki jo je sestavil in priredil po najmodernejših načelih. Tiskali so jo na Dunaju, ker se nimamo v naši državi prvovrstnega tiskarskega stroja za točkopis. Dalje nam je pokazal tudi Pichtov pisalni stroj za slepce, ki jim služi enako, kot nam navadni pisalni stroj, praško tablico, razne izdelke slepcev itd.

Ne morem popisati niti zdaleka tega nam tako potrebnega predmeta. Priporočam le vsem učiteljskim društvom, da nas prosijo tov. Kobala za tozadevno predavanje. Čudili se boste in veliko naučili! Odozbravanje je bilo plačilo tovarišu za trud.

Služajnosti. Tečaj za deska ročna dela se bo vršil 26., 27. in 28. januarja. Natančneje je bilo o njem priobčeno v »Učit. Tozarišu« štev. 24. — Okrajna učiteljska knjižnica se bo sedaj končno uredila. Zato so ponovno naprošeni vsi tovariši in tovaršice, da takoj vrnejo knjige, ki so si jih izposodili. Že več let niso bile nekatere knjige vrnjene. Zato naj vsakdo pogleda v svojo knjižnico, če ni pomotoma ostala tam kaka knjiga iz okrajne učiteljske knjižnice. Le tako nam bo delo omogočeno. — Isto je s članarino. Še iz leta 1924. nam nekateri dolgujejo gotove zneske. Vsi dobe pismena opozorila, kaj naj upoštevajo, da se izognejo nepravilnostim. — Sklene se, da bo 5. februarja redni občni zbor društva, nakar se zborovanje zaključuje.

Pirnat, predsednik.

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 15. januarja t. l. — Navzoči 103 člani.

Predsednikovo poročilo. Predsednik konstatira sklepčnost občnega zbora, po zdravi navzočnosti, zlasti zastopnika poverništva Ljubljana, tov. Iv. Dimnika in tov. Kobala, nadalje nove člane, med temi še posebej biveše člane »Sloškovne zveze«, ki so z vstopom v naše vrste dokazali, da jim je za pravo tovaršstvo in enotnost stanu. Pozdravlja tudi tov. Rupnika, sluš. ped. šole v Beogradu.

Perturbacija zadnjih časov.

V svojem nadaljnjem poročilu navaja: Našo organizacijo, zlasti tudi naše društvo, so motile v preteklem letu težke perturbacije. Del tovaršev nikakor noče doumeti organske enotnosti stanov, ki bi morali v teh razburkanih časih bolj kot kdaj prej iskati mirnih voda stanovske solidarnosti, brez vsakršnih gesel političnih strank.

Popolna kulturna in politična svoboda za vse člane.

Zunaj organizacije pa je dovoljeno vsakomur uveljavljati tudi svoja politična načela. Cepitev po vzorcu predvojnih časov bi bil danes neodpustljiv anahronizem. Zato poziva vse, naj se pridružijo smernicam, ki jih je začrtala letošnja pokrajinska skupščina v Celju.

Proti kršitvi organizacijske in stanovske discipline.

Ostro graja ravnanje onih, ki so s prvatnimi pozivi odvrčali člane od letošnjih zborovanj. Zaradi teh pozivov je bil tov. Završnik začasno izključen iz društva. Tozariše, ki imajo v načrtu cepitev, poziva, naj dobro in brez strasti premislijo svoj korak, ker si sicer pišejo svojo usodo sami. Opozarja na zgodovino, ki je vedno pravilno obsodila razdvojevalne tendence posameznikov ter pokopala nje in njih družbo.

Izjava članov biveše »Sloškovne zveze«.

Po poročilu predsednika se tov. Peterlin Al. zahvali predsedniku v imenu bivših članov »Sloškovne zveze« za njegove odkritosrčne besede ter povdarja, da hočejo ostati na principu skupne stanovske organizacije, na temelju deklaracije.

Eksodus: Odšlo jih je le 29, ostalo pa jih je 74.

K besedi se priključuje tudi tov. Završnik, ki skuša zagovarjati svoje pozive, izdane na članstvo ter dopis v časopisih, na podlagi katerih se je izvršila njegova začasna izključitev.

Nato predlaga tov. Žitko Mat., da naj občni zbor takoj razpravi glede začasne izključitve tov. Završnika.

Predsednik odgovarja, da je to proti pravilom, ker je glasom pravil priziv proti začasni izključitvi mogoč na izredni občni zbor.

Tov. Žitko in tov. Betriani predlagata, da naj se redni občni zbor takoj spremeni v izredni občni zbor.

Predsednik zavrača, da je danes pravilno sklican redni občni zbor z določenim dnevnim redom in časom, pač pa naj bi se, če zborovalci odločijo, vršil izredni občni zbor po končanem rednem občnem zboru.

Ker se manjšina ni s tem zadovoljila, je nastala medsebojna polemika, v kateri je na poziv tov. Alf. Završnika zapustilo 29 članov občni zbor.

Na občnem zboru so ostali 74 člani. Redni občni zbor se je vršil nemoteno dalje.

Besedo je povzel tov. predsednik, ki je obžaloval korak odšlih tovaršev, toda dopisi, ki so krožili po okraju, so dokaz, da so ta korak pripravljali že vnaprej.

Poročilo tajnika in blagajnika se je vzelo na znanje. Sprejet je bil tudi soglasno absolutorij blagajničarki, kakor celokupnemu odboru.

Volitve. Z vzklikom je bil izvoljen sledeči odbor: Ločniškar Fr., Peterlin Al., Vajavec Fr., Lulik Avgust, Tschinkel Maks, Kmet Herman, Klun Nežika, Sedej Ana. Namestniki: Železnik Fr., Kreiner Josip, Eckert Franja.

Volitve delegatov: Tov. Lulik Avg., Peterlin Al., Klun Nežika. Namestniki: Golebič Peter, Sedej Ana, Stofa Pavla.

Za pregledovalca računov sta bili izvoljeni Kos Pavla in Stofa Pavla.

Članarina se določi na 140 Din, za zakske učite. pare pa po 60 Din letno.

Društvo pristopi k osrednji uradniški zvezi z mesečno članarino 1 Din za člana, kar je že vračunjeno v članarini.

Pri slučajnostih nam je tov. Kobal podal nekaj pojasnil glede konvikta in tov. Dimnik o splošnem stanju organizacije.

+ **Učiteljsko društvo za svetolenarški okraj** je imelo svoj občni zbor dne 15. januarja 1927 pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Od 46 vpisanih članov, 30 navzočih.

Predsednik tov. Velnar Jože pozdravi novo došle člane iz meščanske šole gđe. Jurman Marijo, Tomažič Vlasto, učitelja Ivana Čeha pri Sv. Ani v Slov. goricah. Uvodoma poda kratek pregled Učit. udruženja, deklaracije ter smer našega učiteljskega društva, katero stremi za skupnost v šolskem napredku. Stanovska politika naj bo enotna, zato je obsodbe vreden tisti, kateri danes izstopa iz našega Udruženja in slabi naše vrste. Žalostno je dejstvo, da še nekateri »Sloškarji« danes niso člani Udruženja, pa na te ne bomo gledali.

Dopisi. Upravi pov. UJU se pošlje 120 Din. — Upravi listov se pošlje dolg 70 Din za »Nar. Prosveto«, za tekoče leto pa se ukine naročnina. — Djačkemu domu v Beogradu se vrnejo bloki, ker se jih ne more razpečati. — Vse učiteljstvo pristopi k Udruženju državnih nameščencev, članarino pobira blagajnik skupno s člansko članarino.

Poročila: Tajnik tov. Štuhec poroča, da je imelo društvo 5 zborovanj, udeležba ni bila popolnoma v redu, v bodoče mora biti boljša. Zborovanja so se vršila menjevalno po okraju. Vsaokrat so bila na dnevnem redu predavanja: A. Osterc iz Maribora: »O poteku mednarodne konference v Heidelbergu. Prof. Družović iz Maribora: »Praktični nastop iz petja. M. Vauda, Sv. Lenart: Sklepni računi in organizacija poštočerkovega urada. J. Štuhec: O poteku rokotvornega tečaja v Mariboru. H. Kovačičeva: Praktični nastop v elementarnem razredu. Društvo šteje danes 46 članov.

Poročilo blagajničarke odpade tokrat, ker še ni sklenila računov. Isto bo podala pri prihodnjem zborovanju.

Članarina društvenikov se določi: Redni člani plačajo letno 182 Din. Poročene učiteljice plačajo letno 112 Din. Kronske upokojenci plačajo letno 122 Din. Pri tej članarini je všteti prispevek 40 Din za »Učiteljski dom« in 12 Din članarine za »Udruženje državnih nameščencev«. Imena šol, katere so plačale prispevek za »Učiteljski dom« v Mariboru se bodo vedno objavila.

Poročilo prosvetnega odseka. Tov. Golež poroča, da se je odbor prosvetnega odseka skril, sedaj šteje samo dva člana. Naloga tega odseka je zbirati statistične pregledne raznih šolskih prireditvev in delovanje učiteljstva med narodom. Iz vsega poročila se je posnelo, da je bilo precej šolskih prireditvev in da se je učiteljstvo pridno udeleževalo v kulturnem oziru tudi izven šole. Učiteljstvo je skoraj povsod duša narodnega kulturnega delovanja.

Volitve. Predsednik ugotovi sklepčnost občnega zbora in preide k volitvam. Izvoljen je bil stari odbor: Predsednik Velnar Jože, šolski upravitelj, Sv. Lenart v Slov. goricah; podpredsednik Golež Fran., šolski upravitelj, Sv. Trojica v Slov. goricah; tajnik Štuhec Jakob, šolski upravitelj, Sv. Ana v Slov. gor.; blagajničarka Vodenik Vera, učiteljica, Sv. Jurij v Slov. gor.; odbornica Schweiger Katinka, zač. šolska uprava, Sv. Barbara v Slov. gor.

Prosvetni odbor se izpopolni: Golež Fr., Stumpf Ludvik, Vauda Milan, Tomažič Vlasta.

Predavanje. Tovariš Golež je predaval o Kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Podal je podoben osnutek teh šol, katere so prepotrebne za naše kraje. Povedal je, koliko skrbi je imel sam. S predavanjem je dosegel svojo željo, to je, vzbudil je pri tovariših zanimanje za kmetijsko-nadaljevalne šole.

Protesti. Učiteljsko društvo za svetolenarški okraj protestira, da se pri oblastnih in skupščinskih volitvah pošilja kot predsednika volilnih komisij v te kraje: Maribor l. br. samo juriste in druge državne uradnike iz Maribora, domače učiteljstvo se pa popolnoma prezre, kakor bi bilo nezanesljivo za ta posel. Najbrž bi se pri potnih stroških in dnevnicih tudi kaj prihranilo, če bi bilo zastopano domače učiteljstvo, pa tudi ugled učiteljstva bi se dvignil. Kako je sedaj to, da po drugih srezih ni slične razdelitve?

Prihodnje zborovanje bo v mesecu marcu pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Dan se še določa!

Sv. Ana v Sl. gor., 19. jan. 1927.

Pred.: Velnar Jože. Tajnik: Štuhec Jakob.

Književnost in umetnost.

—k E. Petrović: Ljubav i prijateljstvo. Nakl. Bibl. »Uzg.« Knjiga 7. Svezak priv. Sarajevo 1926. Cena 6 Din. Namen pisatelja je bil, pokazati neizobraženim slojem, kako je treba pisati pisma, da so ona izraz čustva, duše, resnice... Brez kakvega suhoparnega teoretiziranja nas pisatelj takoj uvede na podlagi praktičnih primerov v snov. Praktičen in vzgojno-etičen pomen dopisovanja se neprisiljeno združujeta in odkrivata lepoto elementov: doživljanja, emocije, iskrenosti... Osobito Petrovićeva lirika, ki se zrcali v poslednjih dveh pismih omenjenega zvezka, je svojevrstna, na večih mestih filozofska in plod junaškega življenjskega idealizma. Slog je izpilen, stavki gladko in vzneče teko, misli so jedrnat in žive, da obetajo biti ostali novi deli primerni pedagoško-literarni delu neski na polju ljudske omike. Osobito v deklinskih zavodih bi omenjena knjižica morala vedno gostovati. A. Ž.

—k Izabrane pjesme i novele R. F. Magjera doštampane su u luksurioznoj opremi pod naslovom: »Iz prošlosti i sadašnjosti« u komisijsionalnoj nakladi knjižare St. Kugli u Zagrebu (Ilica 30), koja djelo otprema pouzecom ili za unaprijed poslani novac. Cijena je knjiži, koja opsiže 120 stranica velike osmine 50 Din. Štampana je na najfinijem papiru, a ukrašena naslovnim listom u dvije boje od S. Santela i vignetama J. Rocha, M. D.

ROKOTVORNI POUK Delavna šola.

Priporočam sledeče češke knjige:

Talafant-Pelišek-Rosa:

Risanje v osnovni šoli Din 80.—

Vodak:

Dela iz pločevine . . . 8.—

Vodak:

Slikanje na svilo in tkanine (Batikovanj) . . . 8.—

J. Klin:

Slikanje na les . . . 18.—

(Brandmalerei)

Jan Čep:

Dela iz koralov . . . 14.—

Jan Čep:

Igra in delo . . . 50.—

Zabavna delavnica . . . 90.—

Kako si izgotovim lutkovo gledališče? . . . 10.—

Leso- in linorez v šoli . . . 10.—

Spretni knjigovez . . . 13.—

J. Vlad. Mangl Ruda n. Mor.

Republika Čehoslovaška.

Gjurica te autorovim portretom od H. Reymanove. Knjiži je dodan opsežen i stručan predgovor iz pera od J. B. R. sa navodom ocena od svih stranih i domaćih pisaca. — Ovo su najlepši stariji i noviji Magjerovi beletristički radovi, koji predoduju njegov 25-godišnji književni rad, pa zato knjigu ne če nitko odložiti bez rijetkoga umjetničkoga užitka. Kako su pojedinačna Magjerova izdanja rasprodana, imenito njegove sabrane pjesme (Porivi) i Zapisci sa sela dolazi nam gornja knjiga u pravi čas, jer nam pruža zaokruženu fiziognomiju jednoga javnoga radnika, koji ima posebno značenje za Osijek i ravnu Slavoniju.

Učiteljski pravnik.

—Š Kolekovanje prošnje za položajne plače glasom okrožnice S. br. 4059/3 od 19. novembra 1962 se vrši po tarifni postavki 1, t. j. prošnja s 5 Din in priloge običajno z 2 Din. Kolekuje se le en izvod prošnje in prilog.

NOVO! NOVO!

V založništvu F. J. Bučka

knjigarnarja v Prostějovu na Češkem

so izšla tri znamenita dela o deških ročnih delih na osnov. in mešč. šoli.

1. Bedřich Brosman: **Izrežanke, prepleti, tisk in vzorci za višjo stopnjo osnovne in za meščanske šole.** Zbirka 112 listov z 2.200 primeri iz papirja in kartona. Cena 80 Din.

2. Bedřich Brosman & Otakar Kriebel: **Ročna dela iz papirja in lepenke.** 2 izdaja. Zbirka 200 predlog z načrti, risbami, prilagami v barvah, fotografičnimi posnetki in besedilom. Cena 80 Din.

3. Bedřich Brosman & Cyril Červinka: **Dela iz lesa v razredu in delavnici.** Zbirka 72 narisov in načrtov s pojasnilom in 105 slikami v tekstu. Cena 115 Din.

Prevode navodil za posamezne knjige je oskrbel LAJOVIC ALBIN, ravnatelj meščanske šole v Tržiču, tiskala tiskarna »Sava« v Kranju.

Vsaka šola, ki hoče uspešno gojiti deška ročna dela, potrebuje nujno te knjige!

Vsak oče, ki hoče svojo deco vzgojiti v veselju do dela, si oskrbi knjige!

Prodajo knjig je prevzela tiskarna »Sava« v Kranju.

Knjigarne primeren popust.

Naročite!

Naročite!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—.

NOVA ŠOLSKA TABLA
dvojna, na škripcih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV,

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA
ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/26 a 20 Din od leta 25/26 a 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov a 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA
ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše veza-

ne a 60.— Din, navadno vezane a 45.— Din in nevezane a 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih številke vseh letnikov a 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU,

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih

skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom, — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem, — III. Prekmurje z Medjimurjem, — VI. Celjska kotlina s Spodnjim slov. Posavjem, — V. Ljubljanska in Mariborska oblast (Slovenija). Cene znižane.

Pravkar izšlo!

NOVO!

Pravkar izšlo!

A. Novak: RISANJE s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let.

Delo obsega v posebnih ovitkih predloge za I.—II., posebej za III., za IV., V., za VI.—VIII., posebej perspektivo za VI.—VIII. in naposled geometrijsko risanje za VI.—VIII. šolsko leto. Na čelu predlogam je drobna 52 strani broječa knjižica s potrebnimi navodili in podrobnim učnim načrtom za vsa leta osnovne šole. — Cena v močni lepenki opremljeni zbirki z okusnim zunanjim napisom znaša Din 500.—

Novakovo »Risanje« je odobreno od prosv. odd. za Slovenijo ter je neobhodno potrebno učilo za vsako osnovno in meščansko šolo. Da se omogoči nakup znamenitega dela, je založništvo pripravljeno dovoliti učiteljstvu plačevanje v **2—4 zaporednih mesečnih obrokih.**

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Franciškanska ul. 6.